

JAN NILSSON

HEMSKHETER I LUR OCH PÅ HEDE

NÅGRA UTVALDA BROTT BEGÅNGNA
MELLAN ÅREN
1850 OCH 1900
I TANUMS HÄRAD BOHUSLÄN



Källmaterial

4

MORD

BEGÅNGET: 1889-04-16

GÄRNINGSMAN: ANDREAS OLSSON, KOBÄCKSDALEN, EK

Utdrag ur domboken från Bullarens Häradsrätt. Innehåller alla ingående handlingar i aktuella mål.

Själva protokollsanteckningarna i domboken har vit bakgrund.

Till protokollet bilagda handlingar har grå bakgrund.

Originalhandlingarna kan till vissa delar vara svåra att tyda. Dels kan det bero på bläckfläckar, bortrivet papper eller att inbindningen av domboken gjorts så att ena kanten av en handling blivit "osynlig". Renskrift av texterna har gjorts så långt det är möjligt. Där texten ej kunnat tolkats, har ett frågetecken angetts.

Varje protokoll eller handling inleds med ett id-nr, ex. (v278495.b12480.s2469). Detta nr är ett id som används av företaget ARKIV DIGITAL, när de katalogiserar och lägger ut materialet på internet. Du kan själv, med hjälp av detta id, söka fram aktuellt material på internet, men du måste då prenumerera på tjänsten. En sådan prenumeration kan lösas direkt på ARKIV DIGITALS hemsida.

Dessa rättegångar finns även beskrivna i boken "Hemskheter i Lur och på Hede" som gavs ut 2015 av Tanums Hembygdsförening. Boken sljs av föreningen.

Trevlig läsning

Jan Nilsson, författare

v281256.b1730

Dombok

hållen vid urtima ting med Tanums härad på tinsstället i Hede den 6 Maj 1889.

Närvarande: undertecknad v Häradshöfding t f Domare i orten samt Nämndemännen:

Hans Carolusson i Ljyngbytorp, Malkolm Olsson i Backa, Otto Carlsson i Bodahl, Handl m T Corneliussen i Fåraby, H P Andreasson i Unneberg, Samuel Mattisson i Hessland, Martin Hansson i Hästum samt Anton Olsson i Knäm

Urtima tinget utlyses och rättegångsfrid påbjudes

Sedan Krlmannen i häradet J A Hansson uti skrifvelse, som den 18 sistl April till Domhafvanden ankommit, anmält att han för mord å Kronofjerdingsmannen Aug Persson från Gusgård häktat och till kronohäktet i Uddevalla i afbidan på ransaknings utställande införpassat torparen Andreas Olsson under Ek, så hade ransakning med den häktade blifvit till denna dag utsatt, ock då nu ransakningen företages tillstädeskomma, såsom åklagare tf Krlmannen i Häradet A E Boberg och såsom målsegare August Perssons efterlemnade enka Magdalena Andersdotter hvarjemte den tilltalade i tingssalen införes under bevakning af fänggevaldiger P A Bergendahl.

Den tilltalade berättar på fråga klart och redigt, att han är född i April månad trligen den sista dagen år 1838, samt att hans föräldrar voro Olle Hansson samt mdennes hustru Johanna Hansdotter hvilka egde samma torp eller markstycke som nu eges af den tilltalade. Han vistades i hemmet till 8 års ålder, då han under en sommar tjenade som vallhjon å hemmanet Gården i Tanums socken. Han hade derefter anställning såsom vallhjon först under ett par års tid på hemmanet Gånehed samt derefter på Gisleröd och sedan på Välle. Under det han vistades å sistnämnda hemman blef han konfirmerad. De flesta af dem som deltog i konfirmationen blefvo konfirmerade samma år undervisningen började men några och bland dem den tilltalade åtnjöto undervisning under två år och var anledningen härtill antagligen den att den tilltalade ich under första året kunde tillgodogöra sig undervisningen. Han vet icke med sig att han på grund af dåligt uppförande vägrades att blifva konfirmerad under första året. Han tog derefter tjenst som dräng på Ek mot en lön af 30 Rdr och underhåll för ett år; Derefter tog han tjenst för ett år hos Zander Andersson i Gisleröd mot en öfverenskommen lön för år af 50 kronor men upphörde med tjensten efter ett halft års förlopp emedan Zander Andersson då sålde sitt hemman för att börja handel. Den tilltalade begaf sig derefter till Norge hvarest han under en sommar arbetade för såsom handlangare och med hvarjehanda andra göromål af lättare beskaffenhet hos "Gibsarne" nära Sarpsborg. Då fadern emellertid aflidit begaf den tilltalade sig hem, samt köpte efter att hafva under någon til hjelpt modern med skötseln af torpet detsamma af modren och förmyndaren för hans syskon efter ett pris af 500 Kr för hela torpet.

Fadern dog år 1857. Den tilltalades moder dog först flera år derefter. Redan under hennes lifstid gifte sig den tilltalade med sin nuvarande hustru Carolina Andersdotter. Hvilket år detta inträffade minns ej den tilltalade. Vid uppmaning att försöka erinra sig tiden härför synes den tilltalade ogerna vilja yttra sig härom. Han har alltid skött lägenheten ensam, mem, som han med detta arbete icke haft full sysselsättning har han under kortare tider arbetat för dag i trakten. Han kan icke erinra sig att han härvid haft lägre dagsersättning är dagsverkare i allmänhet och han icke varit för brott tilltalad. Han kan läsa samt har åtminstone kunnat skriva ehuru han nu icke är säker på att han har förmågan dertill i behåll.

Då han härefter tillfrågats angående sitt förhållande till Aug. Persson blifva hans svar mindre rediga, i det han dels mera betänksamt lemnar svaren, dels ock framsäger svaren lågmäldt och osammanhängande. Han uppgifver sålunda, att han ändra ifrån barndomen varit bekant med Aug Persson, hvilken han ofta jemväl träffat samt har aldrig varit i ovänskap med honom. Den tilltalade har under innevarande år betalt Kommunal och Kronoskatten för sistl år men icke prestskatten och då han hade fordran af sin svåger Hans otto Johannesson i Torbal för verkställt arbete, hade han tillsagt denna att af sagda fordran betala sistsagda skatt. Den tilltalade kan icke uppgifva hvilken dag Aug Persson ankom till hans hem, men säger att han på qvällen samma dag af några personer fördes hit till tingsstället. Hvad orsaken härtill var vet icke den tilltalade, emedan han icke gjort Aug Persson något ondt. Då Aug Persson vid middagstiden af omnämnda dag ankom till den tilltalades bostad, stod denne uti ett nära intill boningshuset beläget vedskjul sysselsatt med vedhuggning. Aug Persson kräfdde den tilltalade för sistl års prestskatt och den tilltalade, som icke egde mer än 1 krona erbjöd detta belopp. Aug Persson var icke nöjd härmed utan fordrade att jemväl erhålla hafre, hvilket den tilltalade jemväl medgaf. Under berörda samtal med Aug Persson i vedboden fick den tilltalade se folk uti de närbelägna bergen och var åtminstone en af dem försedd med bössa. Den tilltalade som i anledning häraf blef rädd, sprang ut från vedboden till en omedelbart derintill varande

gödselhög och Aug Persson kom jemväl dit. Under tiden hade förenämnda som uppehöll sig i berget närmat sig, afskjutande flere skott. De tycktes icke vilja anfalla den tilltalade utan Aug Persson, hvilken i anledning dereaf blef uppretad och ville sätta till motvärn emot dem. Den tilltalade slog härvid till Aug Persson med en gödselgrepp och anledningen härtill var att förebygga slagsmål mellan Aug Persson och de skjutande. Tillfrågad om icke nämnda slag var så hårdt att August Persson deraf kunde dö, säger den tilltalade att så icke var förhållandet, hvarjemte den tilltalade på ett otydligt sätt mumlar något om skott och kulor. Ytterligare tillfrågad härom säger den tilltalade att sedan Aug Persson på grund af förenämnda slag fallit omkull, skott af förenämnda personer aflossades mot Aug Persson samt att åtminstone tre kulor träffade denne hvarjemte nämnda personer stucko Aug Persson med dett spjut eller annat vapen. Den tilltalade som icke hörde Aug Persson yttra något eller visste om han nu var lefvande eller död begaf sig derefter, emedan han var rädd för de skjutande, upp emot fjellen. Å vägen dit mötte han en för honom okänd person hvilken han uppmanade bära in Aug Persson i den tilltalades stuga. Då han på aftonen samma dag återkom till sitt hem, kunde han icke komma in i stugan enär dörren var låst och nyckeln borta. Genom rutan såg han emellertid Aug Persson ligga i rummet. Han begaf sig derefter till en grannstuga för att hemta nyckeln. Då han senare på aftonen inkom i sin bostad såg han Aug Persson ligga derstädes. Aug Persson var då icke död, enär han "pratade". Å aftonen samma dag förde han af några grannar hit till tingsstället.

Åkl inlemnar följande polisprotokoll, obduktionsprotokoll och prestbevis:

Protokoll hållet på Ek _____ **Litt A.**

År 1889 den 24 April etc _____ **Litt B.**

Att jordegaren etc _____ **Litt C.**

Åkl anhåller härefter om vittnesförhör med hustrun Beata Andersdotter unde Ek, Johan Emanuel Olsson under Gånghed och Theodor Andersson i Torrim, hvarjemte af åkl påyrkas att den tilltalades hustru Carolina Andersdotter må i saken upplysningsvis höras

Som jäf emot de tre förstnämnda till vittnen åberopade personer icke förekommer, få de aflägga vittnesed om hvars vigt och betydelse de erinras.

Sedan vittnena tagit afträde företages förhör först med den tilltalades hustru Carolina Andersdotter, som berättar att hennes man Andreas Olsson ifrågavarande den 10 sistl April vid 12 tiden på dagen begaf sig ut från sin bostad samt att hon en stund derefter såg honom komma tillbaka med en börda ved med hvilken han inträdde i vedskjulet på torpet. När Andreas Olsson utträdde ur vedskjulet vet hon icke men då hon en stund derefter kom ut ur boningshuset, såg hon Aug Persson stödd på sin käpp jemte Andreas Olsson befinna sig vid en invid vedskjulet varande gödselhög. Hon hörde dervid Andreas Olsson säga till Aug Persson, "jag har bedt dig taga de qvarnstenar jag har vid Apelsäter" dertill Aug Persson svarade "du är en jumra, du har inga qvarnstenar, dem gör jag inte med, du får se till" hvilket sistnämnda yttrande enligt Carolina Andersdotter förmenande innebar en uppmaning till Andreas Olsson att skaffa penningar. Omedelbart härefter tilldelade Andreas Olsson med en gödselgrepp, som han under talet hållit i handen, August Persson ett slag som träffade i hufvudet. Då slaget tilldelades August Persson höll Andreas Olsson grepen med båda händerna. August Persson föll då han tilldelats slaget omkull och under det han låg på marken tilldelades han af Andreas Olsson med grepen ytterligare två slag hvilka träffade i ansigtet. Högeligen förskräckt öfver hvad som skett, sprang Carolina Andersdotter till vt Beata Andersdotters närbelägna hem, der hon för Beata Andersdotter omtalade hvad som händt, samt uppmanade henne att skaffa hjälp. Då Carolina Andersdotter som emellertid qvarstannat i Beata Andersdotters hem, medan hon tillkallade åtskilliga grannar, i sällskap med dem återkom till sitt hem var Andreas Olsson borta. August Persson låg död på samma ställe. Som då Carolina Andersdotter spran till Beata Andersdotters hem och Carolina Andersdotter kunde icke iaktaga att kroppens läge var på något sätt förändradt. August Perssons döda kropp bars in i torpet och sedan dörren till rummet hvarest liket låg, blifvit låst och nyckeln till dörren uttagits, aflägsnade sig Carolina Andersdotter och de öfrige. Under det att August Persson uppehöll sig vid torpet fanns derstädes icke någon annan person än Andreas Persson och icke heller afskötos der vid tillfället några skott. August Persson har vid åtskilliga föregående tillfällen varit i makarna hem och utkräft skatter. Han kom för sådant ändamål en gång under sist sommar dit och då han aflägsnat sig derifrån yttrade den tilltalade "att han skulle se till att göra sig af med den dålige räldaren"(räl = könslem på djur och människa). Carolina Andersdotter lade emellertid föga vigt vid nämnda yttrande och uppgifver hon såsom skäl härtill, dels att den tilltalade i allmänhet brukade glömma, hvad han yttrat och sällan verkställde de hotelser han uttalade, dels ock enär han i allmänhet icke visat ondska emot folk i allmänhet. Andreas Olsson och Carolina Andersdotter hafva varit gifta i 24 år samt hafva tre barn, hvilka redan, lemnat hemmet. Andreas Olsson har nästan ständigt varit fiendtligt stämd mot Carolina Andersdotter, hvilket visat sig bland annat dels deruti att han ofta under lång tid icke tilltalat henne dels ock derutinnan att han ofta hotat att göra sig af med henne hvarjemte han yttrat att det vore bättre, om hon vore borta. I början af deras äktenskapvar han fullt redig men aaltifrån besök i Strömstad på en marknad derstädes för omkring 19 år sedan har han varit mycket besynnerlig till sinnet. Detta visade sig först på hemvägen från marknaden derigenom att han talade mycket för sig sjelf hvori icke fanns någon mening, hvarjemte han efter hemkomsten yttrade "de ville ge honom gift, samt skjuta honom". Derjemte ville han bränna upp sina kläder. Enligt Carolina Andersdotters förmenande hade hon icke heller vid ifrågakomna tillfälle någon riktig föreställning om hvad som inträffade och håller hon icke för otroligt att han då tyckte sig se

personer och höra skott aflossas. Han har ofta klagat öfver värk i hufvudet och gikt i axlarna. Under samma vecka som åtalade händelsen egde rum beklagade han sig mycket öfver värk i hufvudet samt yttrade till Carolina Andersdotter att han icke tålde att hon talade emedan han hade så ondt i hufvudet. Han har sällan förtärt starka drycker, men deremot varit mycket begifven på tuggning af tobak. Mot makarna barn har han icke varit ovänlig men han brukade likväl aldrig förmana dem eller tillhålla dem att vara ordentliga. Med Carolina Andersdotter brukade han aldrig tala om barnen. Under innevarande år har han tre eller fyra ggr varit i kyrkan men så har icke varit förhållandet unde de föregående 7 eller 8 åren. Orsaken till våldet mot Aug Persson tror hon hafva varit att Aug Persson hotat att för skatten taga makarna qviga i mät.

Förhör företages härefter med vittnena, hvilka berätta:

1o/ Beata Andersdotter att vt, somk bor ungefär 150 (ca 90 meter) alnar från Andreas Olssons bostad, vid middagstiden ifrågavarande dag fick höra någon högljudt ropa. Vid utträddandet ur sin bostad mötte hon Carolina Andersdotter, hvilken till vt yttrade att Andreas Olsson slagit ihjäl Kronorättaren. Vt närmade sig för den skull Andreas Olssons bostad och fick vt dervid se dels August Persson liggande på marken emellan vedskjulet och en intillvarande gödselhög med ansigtet vändt mot marken händerna under marken dels ock Andreas Olsson gående från det ställe der August Persson låg i riktning mot sin bostad. Af rädsla för Andreas Olsson sprang vt från stället, dit efter att hafva hemtat andra vt Johan Emanuel Olsson under Gåneshed i sällskap med denne och Carolina Andersdotter efter en stund återvände. Vittnet såg då att Aug Persson var död, samt att han blifvit flyttad ungefär en aln från det ställe der vt förut sett honom ligga, men hans ansigte var fortfarande vändt mot marken. Hans döda kropp bars derefter af vt och Joh Em Olsson in i den tilltalades bostad. Sedan dörren till densamma blifvit låst begaf vt och de öfrige sig tillbaka till vittnets bostad. Bld flöt från August Perssons hufvud men enär vt vid tillfället var mycket upprörd och fördenskuil icke tog August Perssons utseende i närmare betraktande, kan vt icke härom lemna några upplysningar. Då vt på grund af Carlolina Andersdotters rop först gången kom fram till den tilltalades bostad syntes derstädes icke någon främmande person. Tillfrågad angående den tilltalades sinnestillstånd säger vittnet, att vt som känt honom omkring tio år icke anser honom riktigt klok. Han har ofta brukat tala om ryssar och äfven sjelf sagt sig vara ryss, hvarjemte han ibland talat obegripliga saker för sig sjelf, dervid han uttrycket sig så som om han talade till några personer ehuru ngn sådan icke funnits. Han har ett häftigt sinnelag. Vid utförande af vanliga jordbruksarbeten har han icke mindre förmåga än folk i allmänhet. Vidkänt.

2o/ Johan Emanuel Olsson; att vt vid middagstiden ifrågavarande dag af nästföregående vittne uppmanades att medfölja till den tilltalades bostad emedan Aug Persson derstädes låg död. Då vt i selskap med Beata Andersdotter dit ankom, fick vt se August Persson liggande på marken derstädes ett stycke från ett vedskjul invid en gödselhög med ena handen under pannan och den andra under magen. Bredvid Aug Persson som var död, låg en gödselgrep på hvilken syntes blod. August Perssons döde kropp bars af vittnena in i Andreas Olssons bostad, hvarefter dörren låstes och vittnena begåfvo sig till Beata Andersdotters hem. Dit ankom efter en timmes förlopp jemväl den tilltalade, hvilken frågade efter sin hustru och sedan han fått se henne bad henne om nyckeln till makarnes bostad, enär han vore i behof af en yxa för att hugga ved. Hvarken någon af de närvarande eller den tilltalade sjelf talade något om August Persson. Han aflägsnade sig kort derefter från Beata Andersdotters hem utan att hafva erhållit den begärda nyckeln. Vittnet såg honom sedan han återkommit till sin bostad gå till skogen och derifrån återvända med en börda ris. Han hemtade derefter ett par slänor, med hvilka han lagade en gärdesgård, hvarefter han begaf sig till en grannstuga. Då han derifrån återkom, togs han af Olaus Edvardsson och Otto Olausson i Ek. Vittnet har endast kort tid känt den tilltalade och icke ofta varit tillsammans med honom och känner vt fördenskuil icke till hans sinnestillstånd. Då vt emellertid någon gång talat till honom och framställt frågor har vt i allmänhet fått rediga svar. Om Aug Persson har vt aldrig hört den tilltalade yttra sig. Han har icke haft några tjenare på torpet utan skött torpet ensam. Vidkänt.

3o/ Theodor Andersson; att då vt klockan 1/2 6 på afton ifrågavarande dag infann sig i den tilltalades bostad Aug Perssons lik låg i ett rum derstädes. Då den tilltalade, som var under bevakning af Olaus Edvardsson och Otto Olausson i Ek leddes fram emot liket yttrade han att han icke trodde att Aug Persson var död, samt att han icke trodde att det skulle tagit så illa. Tillfrågad om han slagit Aug Persson yttrade han, att August Persson velat angripa honom samt att han för att freda sig sjelf, tilldelat Aug Persson ett slag med en gödselgrep. Då Aug Persson derefter ytterligare ville taga fatt i den tilltalade, hade denne tilldelat Aug Persson ytterligare två slag i ansigtet men han trodde icke att det skulle tagit så illa. Han yttrade jemväl att han vid tillfället sett flere personer liggande uppe i fjellet, hvilka skjutit på honom, hvarjemte han sade att nämnde personer skulle varit Ekarnes d v s – personer från Ek. Samma uppgifter angående förloppet vid tillfället, som här ofvan af vt omnämnts lemnades af den tilltalade, då han af vittnet fördes hit till tingsstället. Vt såg vid tillfället en gödselgrep på hvilken syntes blod. Den tilltalade arbetade under en tid af sistl år hos vittnet för dag och enär hans arbetsförmåga var lika stor som andre arbetares i trakten erhöill han vanlig dagpenning. Han uträttade det arbete hvarom vittnet tillsade honom och hvilket arbete hufvudsakligen bestod i grefning af diken och flåhackning*.

Då han var ensam brukade han ofta tala för sig sjelf obegripliga meningar. Sålunda talade han om ryssar och krig

* Flåhackning, landtbr., utföres med den s k flåhackan och består däri, att tufvor och ytjorden löshackas från grunden. Användes vid nyodling, särskildt af kärr- och mossjord.

samt att ryssarne ville taga en del af Sverige. Frågor som af vittnet framställdes till honom besvarades i allmänhet ordentligt af honom. Han egde kännedom om värdet af sitt arbete samt ville icke åtnöjas med mindre dagspenning än den i orten vanliga. Då uppgörelse egde rum angående den tilltalades arbete hade han i allmänhet väl reda på hvad han hade att fordra.

Vidkändt.

I fordrad ersättning för inställelsen vid tinget tillerkännas vittnena skjutsersättning för 3/4 mils resa till tinget och åter jemte 1 Kr 50 öre till hvar och ett af vittnena för deras uppehälle vid tingstaden.

August Perssons enka, Magdalena Andersdotter, företräder härefter och berättar att Aug Persson lemnade hemmet vid åttatiden på morgonen ifrågavarande dag. Huruvida han hade för afsigt att besöka Andreas Olsson vet hon icke enär han ej nämnde något derom. August Persson nämnde en gång sistliden höst att han var rädd för att besöka Andreas Olsson, men hvad orsaken hertill var uppgaf icke Aug Persson. Tillfrågad härefter om sina ersättningsanspråk yttrar hon att hon yrkar att af Andreas Olsson blifva godtgjord kostnaderna för forslingen af liket efter sin man från makarnas hem i Gusgård hit till tingsstället hvarest obduktion å detsamma företagits och åter, äfvensom från den tilltalades bostad till Gusgård.

Den tilltalade, som under förhöret med hans hustru äfvensom under vittnesmålen icke framställt några frågor och som synes helt och hållet oberörd af hvad som anförts, besvarar med nej ordförandens fråga, huruvida han icke har något vidare att yttra.

Åkl yrkar ansvar å den tilltalade enligt lag samt derest han icke kan anses tillräknelig, att Häradsrätten må förordna att han varder intagen å hospital.

Då något vidare härefter icke förekommer få parter och menighet taga afträde, medan Häradsrätten beslutar följande offentligen afsagda

Utslag

Med afseende på hvad under ransakningen blifvit upplyst angående den tilltalades sinnesbeskaffenhet finner Häradsrätten skäligt föreskrifva att yttrande skall från Medicinalstyrelsen infordras derom huruvida den tilltalade vid tiden för ifrågavarande brotts begående kan anses helt och hållet eller till någon del hafva saknat förståndets bruk, i följd hvaraf sådant yttrande först skall från fängelseläkaren i Uddevalla infordras för att derefter åtfölja handlingarna till Medicinalstyrelsen, och varder i sådant afseende ransakningen utställd att åter förekomma å dag, som efter det utlåtande i förenämnda hänseende från Medicinalstyrelsen ankommit, framdeles varder bestämd. Skolande den tilltalade i afbidan härpå till Kronohäktet i Uddevalla åter införpassas.

Tinget aflyses. Som ofvan
å Häradsrättens vägnar
Alb. Nordström

Litt A

Protokoll hållet på Ek i Lurs socken
den 17 April 1889

Sedan hos mig blifvit anmäldt att Fjerdingsmannen August Persson under Gusgård sistlidne gårdag blifvid mördad af jordegaren Andreas Olsson under Ek, inställde sig undertecknad härstädes denna dag, biträdd af Bokhållaren Albert Swahn, för att anställa förhör med de personer som kunna hafva något i saken att upplysa, dervid hördes och berättade:

1o/ Andreas Olssons hustru Carolina Andersdotter: Att hon som var sysselsatt med arbete inom hus under det mannen sysslade ute på gården med omläggning af gödsel, omkring kl 1/2 2 sistlidne dags eftermiddag gått ut i något ärende, kommen ut om dörren observerar hon att fjerdingsmannen August Persson står bredvid mannen och hör mannen säga till fjerdingsmannen "jag har ju sagt dig att du får taga de qvarnstenar jag har på Apelsäter", hvartill fjerdingsmannen svarat "du är en jumra, du har inga qvarnstenar på Apelsäter", hvarpå Olsson tilldelat fjerdingsmannen ett slag i hufvudet med en gödselgrep af jern, med den påföljd att Persson föll omkull och blef liggande på rygg, hvarefter Olsson ytterligare tilldelat Persson tvenne slag i hufvudet eller ansigtet med samma vapen. Då Persson fick de tvenne sista slagen såg hon att han något rörde på hufvudet men gaf inget ljud ifrån sig. Andersdotter sprang genast till grannarna för att erhålla hjälp och på hennes kallelse ankom Johan Emanuel Olsson under Gånehed och hustrun Beata Andersdotter under Ek – Wid återkomsten hade Andreas Olsson aflägsnat sig och August Persson låg död ungefär där han först föll, men låg då med ansigtet vändt åt marken, hvadan Olsson innan han aflägsnade sig, sannolikt vändt den döda kroppen för att se om der fanns lif. Liket inbars i Andreas Olssons stuga och hans medhafda papper och penningar, se senare utgörande 50 Kronor 68 öre, tillvaratogs senare på aftonen af Theodor Andreasson från Torim. På eftermiddagen mot aftonen återkom Olsson och började arbeta på som ingenting passerat men blef då gripen af tillstädeskommit folk och forslad till Häradsrätten i Hede. Andreas Olsson har varit sinnesrubbad i nitton år.

2o/ Johan Emanuel Olsson under Gånehed berätta att han jemte hustrun Beata Andersdotter under Ek, på kallelse af Andreas Olssons hustru infunnit sig och varit behjelpiga med inbärandet at August Perssons lik, men känner ingenting om sjelfva händelsen.

Wid härefter företagen besigtning å den döda kroppen kunde inget annat tecken till yttre våld upptäckas än ett större sår öfver hjessan, på venstra sidan.

Det skulle här antecknas att jag idag besökt Andreas Olsson i häktet för anställande af förhör, men ehuru inga rediga svar kunde af honom erhållas medgaf han dock att han slagit ihjäl fjerdingsmannen .

Som ofvan

J A Hansson

Litt B

År 1889 den 24 April verkställdes af undertecknad, på förordnande af Domhafvanden i Tanums Härad, rättsmedicinsk undersökning af liket efter fjerdingssmannen August Persson under Gåsgård i Lurs socken.

Förrättningen skedde i tingstället Heden i Tanums socken, samt i närvaro af kronolänsman J A Hansson och fjerdingssmannen Johannes Eliasson.

Identiteten intygades af de närvarande.

Berättelse

Af polisrapporten framgår att August Persson som är 54 år gammal, den 16:e dennes begifvit sig till torparen Andreas Olsson under Ek, i ändamål att indrifva prestskatten; att han omkring 1/2 2 på eftermiddagen nämnda dag af Andreas Olssons hustru observerades vara i samtal med denne, samt att hon af samtalet hörde Olsson säga till Persson: "Jag har ju sagt dig att du får taga de qvarnstenar jag har på Apelsäter", hvartill Persson svarat: "du är en jumra, du har inga qvarnstenar på Apelsäter", hvarefter Olsson tilldelade Persson ett slag i hufvudet med en gödselgrep af jern, med den påföljd att Persson föll omkull och blef liggande på rygg, hvarefter han ytterligare tilldelade Persson två slag i hufvudet eller ansigtet med samma vapen. Då Persson fick de två sista slagen, såg han att han något rörde hufvudet. Hon sprang då genast till grannarna för att erhålla hjälp, och på hennes kallelse ankom J E Olsson under Gånehed och hustru Beata Andersdotter under Ek. Vid dessas ankomst hade dock Andreas Olsson aflägsnat sig och August Perssons lik låg ungefär der han förut föll, men nu med ansigtet vändt till marken.

Det uppgifves att Andreas Olsson i nitton år ej varit vid sina sinnens rätta bruk.

Liket forslades den 17 de dennes från Ek till dess eget hem på Gusgård och har der förvarats i eldadt rum; Medeltemperaturen har varit + 5 o Cels.

Yttre besigtning

1o Liket ligger rakt utsträckt på ett bord i vidöppet läge; det är af medelstorlek, synes vara af omkring 54 års ålder, af ? Kroppsbyggnad, någorlunda godt hull, håret brunt något gråsprängt, samma förhållande vid skägget, ögonen ljusblå, tänderna friska. Likstelhet finnes endast i knälederna.

2o Huden på framsidan af buken och extremiteter blek, på halsen samt på ryggens öfre del mörkröd, men på nedre delen af ryggen svartblå; öfver näsryggen, under venstra ögat samt å bägge öronen är den äfven mörkblå till färgen.

3o Ingen flytning ur munnen ej heller märkes något tecken till blödning ur öronen; Stolgången (ändtarmen) fri.

4o Å hufvudet och ansigtet märkas följande skador:

a) å bakre delen af hjessan 9 centimeter ofvanför venstra örat finnes ett 9 centimeter långt halft kilformigt (med ? nedåt) något gapande sår med ojämna kanter, i hvars botten hud synes blottadt.

b) Å öfre delen af pannbenet ungefär 5 centimeter från hårfästet finnes ett 6 centimeter långt och rakt löpande sår med vidt gapande ojemna kanter; äfven i dess botten ligger hufvudkärlsbenet blottadt. Paralelt med detta sår, ehuru längre ned å pannan, befinna sig 2 ne andra, det ena 3 centimeter aflägsat från det förstnämnda och det andra på lika långt afstånd från det sednare. De äro ej så djupgående, utan visa sårkanterna pergamentartadt förtorkade. Längden på det mellersta 5 centimeter och på det längst ned i pannan 3 1/2 centimeter

c) Å näsryggen finnes att 1 centimeter långt ytligt sår med intorkade kanter.

d) En centimeter från högra näsöppningen, löpande nästan paralelt med munnen finnes äfven ett dylikt 4 centimeter långt sår.

e) Löpande paralelt med högra underkälskanten, en centimeter ofvanför densamma, finnes ett grundt, en centimeter långt sår, omkring hvilket huden är pergamentsartadt förtorkad. Några vidare tecken till yttre våld kunde ej upptäckas.

Inre besigtning**Hufvudet**

5o Vid ? Eller genomskärning befinnas, motsvarande de vid yttre besigtningen omnämnda såren, större och mindre blodutsönbdringar i cellväfven, hvarjemte äfven den venstra tinning muskeln var blodigt infiltrerad. Å bakre delen af venstra hjessbenet, motsvarande det förut beskrifna såret, finnes ett 4 centimeter långt och 1 1/2 centimeter bredt intryck i benet, så att den inre skifvan af detsamma lössprängts från omgifningen och tryckt på motsvarande del af hjernan. Hufvudsvålen af vanlig tjocklek, temligen rikt blodhaltig. Motsvarande det ofvannämnda intrycket i hjessbenet visar hjernhinnorna och hjernan ett grundt intryck. I bakre delen nära hjernhinnorna en ganska riklig blodhalt, men äro blekare i främre partierna. I mjuka hjernhinnornas ? Ganska riklig serös utgjutning, men ingen

fri blodutgjutning mellan desamma eller å hjernans öfre yta. I hjernkamraren finnes äfven rikligt serös utgjutning. Hjernmassan visar för öfrigt endast måttlig blodhalt, ingen fri blodutgjutning i densamma eller å hufvudsvålens botten å dernästan tomma; de stora hjernganglierna, förlängda märgen, lilla hjernan och ? bryggan visa ingen såransvisning. De venösa hjernsinus i hufvudskålens botten fyllda med mörk flytande blod. Hufvudskålsbenen i hjernskålen ? hela.

Bröstet

6o Vid ? eller öppnande sammandraga sig båda lungorna ofullständigt. I hjertsäcken endast en högst obetydlig mängd serös vätska, hjertat förstoradt, men förstoringen tyckes hufvudsakligen finnas i högra hjerthalfvan. Muskelväggens tjocklek i högra hjertkammaren två centimeter, i venstra 2,2 centimeter. Hjertmuskulaturen kännes fast till consistensen och ingenstädes fettigt infiltrerad. Valvler och mynningar friska; bägge hjerthalfvorna och deri mynnande stora kärlen innehöllo en riklig mängd mörk flytande ?.

7o Venstra lungan är med särdeles fasta bindväfnader ? fastvuxen vid bröstkorgen, den visar i framkanten och bakre partierna en särdeles riklig emfytematös uppdrifning. Lungan visat ingenstädes någon förtätning, men vid tryck på samtliga luftrören frampressas ett tjockt gråhvitt slem. Högra lungan är fastvuxen vid bröstkorgen, men deremot med tämligen lösa adherenser till hjertsäcken; Äfven denna lunga visar en emfytematös utvidgning i bakre partierna, ehuru ej så betydlig som den venstra, ej heller förefinnes der någon slemmig afsöndring från luftrören. Ett särdeles rikligt ödem finnes i bakre partierna på begge lungorna; Intet innehåll i lungsäckarne.

Halsen

8o Slemhinnan: struphufvudet och strupen belagd med grönblått segt slem; Alla bronker hela; Ingen ? infiltration i halsmuskler. Slemhinnan i halsen blåblek.

Buken

9o Ingen utgjutning i bukhålan; Mjelten af vanlig storlek, temligen riklig blodhalt.

10o Magsäcken nästan tom, belagd på ytan med ett segt gråhvitt slem

11o Lefvern af vanlig storlek med riklig blodhalt, för öfrigt utan anmärkning.

12o I öfre delen af tunntarmen finnes intet innehåll; i nedre delen en grötartad gråhvit vätska; Slemhinnan öfverallt blek. Innehållet i groftarmen är af tjockare consistens och af grönaktig färg; slemhinnan utan någon förändring.

13o Njurarna af vanlig storlek och temlig riklig blodhalt, kapseln på båda aflossas lätt

14o För öfrigt intet att anmärka.

Sålunda befunnit, sanningsenligt dikteradt uppläst och justeradt; intygar

Som ofvan

A Belfrage

Provincialläkare

Att alla caviteter blifvit öppnade och protokollet under tiden af obducenten dikteradt; betyga

J A Hansson

Joh Eliasson

Utlåtande

De vid obduktionen anmärkta företecken utvisa:

1o Att döden varit en följd af det tryck på hjernan som åstadkommits af det lössprängda och intryckta stycket af venstra hjessbenet

2o Att denna, äfvensom de öfriga anmärkta skadorna hafva orsakats af något under lifstiden tillfogadt häftigt yttre våld medelst slag; Sårens beskaffenhet och läge i förhållande till hvarandra bekräfta, att dessa utdelats medelst den i species facti omnämnda gödselgrepen, hvilket härmed på heder och samvete intygas

Tanum den 26 April 1889

A Belfrage

Provincialläkare

Vidimeras

Ex officio

A Belfrage

Litt C

Att Jordegaren Andreas Olsson
från Ek, Sörgård af nedanskrifna församling, är född
den 30 April 1838 (trettioåttå) i Lurs församling
af Bohus län och döpt, eger klen kristendomskunskap, har
inom svenska kyrkan begått H. H. nattvard och är dertill fortfarande oförhindrad samt åtnjuter
medborgerligt förtroende och är antecknad som sjuklig
varder härmed på begäran intygadt, då han nu är häktad, såsom
tilltalad för mord.

Tanum af Bohus län i Pastors-Expeditionen
den 29 April 1889 (åttionio).

Pag. _____ i Husf.-bok

F; D; Hellberg
P. l.

Litt C

Att Jordegaren Andreas Olsson
från Ek, Sörgård af nedanskrifna församling, är född
den 30 April 1838 (trettioåttå) i Lurs församling
af Bohus län och döpt, eger klen kristendomskunskap, har
inom svenska kyrkan begått H. H. nattvard och är dertill fortfarande oförhindrad samt åtnjuter
medborgerligt förtroende och är antecknad som sjuklig
varder härmed på begäran intygadt, då han nu är häktad, såsom
tilltalad för mord.
Tanum af Bohus län i Pastors-Expeditionen
den 29 April 1889 (åttionio).
Pag. _____ i Husf.-bok.
F. D. Hellberg
P. l.

Blankett No 12.
Hans W. Tallberg, Stockholm. - A. L.

Dombok

för lagtima Sommaringet med Tanums Härad
År 1889

År 1889 den 19 Juni och följande dagar förrättas af undertecknad Domare i orten lagtima Sommaringet med Tanums härad, dervid följande häradets nämndemän biträda, nemligen

Hans Carolusson i Ljungbytorp

Otto Carlsson i Bodal

Handl m T Corneliusson i Fåraby

H P Andreasson i Unnebrg

Samuel Mattisson i Hessland

Martin Hansson i Hästum

Anton Olsson i Knäm och

Johan Andreasson i Utby

Häradsrätten sammaträder kl 11 f m dervid tinget utlyses och rättegångsfrid påbjudes.

T F Kronolänsman A E Boberg är närvarande såsom allmän åklagare och för att Rätten tillhandaga med möjligen erforderlig handräckning.

...

v281256.b3220

1889 den 21 Juni

Tredje rättegångsdagen

(Sessionen började kl 1/2 11 f m)

No 45

Till följd af Häradsrättens beslut vid urtima ting den 6 sistl Maj i det ransakningsmål som då förevarit emellan t f Kronolänsman A E Boberg åkl och häktade torparen Andreas Olsson från Ek tilltalad för mord å Kronofjerdingsmannen Aug Persson från Gusgård, hade från läkaren vid cellfängelset i Uddevalla Herr medicine doktor O V Ahlström infordrats utlåtande angående Andreas Olssons sinnesbeskaffenhet och sedan detta utlåtande den 8 i denna månad från Doktor Ahlström inkommit har Domhufvanden, med anledning häraf till denna dag utsatt ny ransakning med Andreas Olsson samt i skrifvelse anmodat t f åkl till Häradsrätten åter kalla Andreas Olssons hustru och Aug Perssons enka samt möjligen tillgängliga vittnen.

Då detta ransakningsmål nu företages i närvaro af Boberg ss åklagare inställes den tilltalade inför Rätten under bevakning af vederbörande fänggevaldiger, hvarjemte den tilltalades hustru Carolina Andersdotter och August Perssons enka Magdalena Andersdotter vid pårop företrädde.

Vid förhör med Andreas Olsson vidhåller han sina vid sista ransakningen gjorda uppgifter om sina lefnadsförhållanden och då Ordföranden uppläser hvad ransakningsprotokollet härom innehåller och dervid med afsigt läser annorlunda än som i protokollet antecknats, observerar den tilltalade felen och rättar dem i enlighet med protokollet men på alla frågor rörande den åtalade gerningen och sitt förhållande till sin hustru afgifver han dels obegripliga svar dels upprepar med någon förändring hvad han förut yttrat angående ryssar och andra som skolat vara vid åtalet närvarande. På ordförandens fråga om anledningen, hvarför han så illa slog Aug Persson, att han deraf dog, med särskild vänlig anmaning till den tilltalade att icke fördölja sanningen yttrar han vidare "det var jag icke ensam om, det var mycket folk söder ifrån och den der länge från Kärra, der länsmannen bor", hvarmed han antagligen Länsman Hanssons skrifvare Swahn, som är ovanligt lång till växten och läser varit närvarande vid polisförhöret. Det antecknas att sedan den tilltalade blifvit införd i tingssalen men innan ransakningen börjades inlemnades till Rätten bouppteckning efter Aug Persson och då denna föredragits iakttog ordföranden att den tilltalade uppmärksammade hvarom fråga var. Hans utseende antyder ingenting ovanligt men, då han fixeras ser han besvärad ut och sticker ena handens pekfinger i munnen.

Som ordföranden hade anledning förmoda att den tilltalades hustru för honom hyste fruktan, tillsäges att den tilltalade skall utföras ut tingssalen medan förhör anställes med Carolina Andersdotter. Jemte det hon vidhåller sin förut afgifna berättelse tillägger hon på frågor att före den förut omnämnda marknadsresan till Strömstad hade Carolina Andersdotter icke haft någon anledning misstänka, att Andreas Olsson led af ngn sinnessvaghet ehuru han alltid varit oresonligt häftig och retlig till lynnet. På sagda marknad, dit hon var Andreas Olsson följaktig, såldes en qviga, såsom det tycktes fördelaktigt men på hemvägen från marknaden började han tala besynnerligt och yttrade bland annat att folk på marknaden hade velat gifva honom in någonting och att Carolina varit med derom. Marknaden var på hösten och nästföljande vinter var Andreas Olsson snällare och vänligare än förut och ehuru han aldrig varit mycket borta syntes han den vintern vara mera obenägen än vanligt att lemnat hemmet, emedan han då var rädd, såsom han sade att de skulle komma och ta honom.

Om aftnarna, sedan mörkret utbrödt, gick han aldrig ut. Såvidt Carolina vet hade han dock ingenting företagit sig

som han behöfde frukta. Han har sällan förtärt spritdrycker och varit rusig mer än 2 eller 3 ggr under deras äktenskap. Sedan något år förgått, blef han "elakare" mot Carolina och har några gånger hindrat handterat henne så illa, att hon måst kalla grannarna till hjälp. Han har äfven jemte detta sitt förändrade förhållande mot henne talat mera för sig sjelf och äfven svarat på hvad han sjelft yttrat, så att det på något afstånd hörts, som om flere personer varit närvarande. Sålunda har han förhållit sig äfven då han icke vetat sig vara observcerad. Hans oresonliga och hårda framfart emot Carolina har dock icke förekommit så snart det funnits tillräckligt med födoämnen i huset och han icke behöft lida brist på vare sig mat eller tobak, samt Carolina aktat sig för att tilltala honom. Han var då alltid frisk och icke alls "led" att vara ilag med, men då det blef brist i huset blef det äfven illa med honom. Den lägenhet som makarna bebott heter Kobäcksdalen och är så obetydlig att der knappast kunnat födas en ko. Familjens underhåll har sålunda för det mesta måst anskaffas genom Andreas Olssons arbete hos andra. Carolina sjelf har för det mesta varit sysselsatt med att sköta barnen och hemmet, hon har således icke kunnat bidra till husets underhåll genom arbete hos andra, men hon har förtjenat något hemma genom spånad och strumpstickning. Andreas Olsson har nog tyckt, att Carolina varit honom till tunga och att han skulle kunnat reda sig bättre utan henne. Han har för egen del icke varit mån om förtjensten eller angelägen att förskaffa sig arbete men har gått bort och arbetat, då han derom anmodats. Han har dock två gånger under makarnas äktenskap begifvit sig till Norge för att söka arbete, hvilket är vanlig sed bland ortens lösa arbetare, som kunna lemna sitt hem. Det är omkring tio år sedan han sista gången var i Norge och äfven den första gången inträffade efter förenämnda marknadsresa till Strömstad. Då han hemkom efter sin första vandring till Norge medhade han en sparad penning men andra gången hade han inga penningar sparade. Han hemkom då senare än vanligt eller först fram emot jul och var då förkyld, så att han blef sängliggande sjuk, emedan han såsom han sade, icke haft ordentlig bostad utan måst ligga i uthus. Hans sjukdom varade mer än en månad och under denna tid var han i allmänhet lugn och stilla utom då Carolina ville tvätta och sköta om honom hvilket alltid försatte honom i vrede så att Carolina blef rädd för honom. Carolina har sedermera haft så många prof på hans våldsamma lynne så att om han nu komme lös, vågade hon icke vara tillsammans med honom utan lemnade hemmet. Medan Andreas Olsson var sjuk, erhöll familjen understöd af fattigvården men sådant understöd har eljest icke lemnats. Carolinas yttrande vid polisförhöret att Andreas Olsson sannolikt vändt Aug Perssons döda kropp för att se om der fanns lif, hade hon fält efter vittnet Beata Andersdotters uppgift, hvilken Carolina är förvissad var fullt sanningsenligt. Carolina var sjelf så förskräckt att hon icke vågade sig i närheten af sitt hem för att se liket, förrän det af Beta Andersdotter och Johan Olsson flyttats in i Andreas Olssons stuga. Carolina tyckte att Andreas Olsson förr var duglig att sköta jorden vid torpet men hon anser deremot att han byggde öfverflödigt och utan beräkning. Stugan på torpet, som nu är i förfalklet skick innehåller tre rum och kök som utgjorde tillräckligt utrymme för familjen men för nio år sedan företog sig Andreas Olsson att vid ena gäveln å stugan tillbygga en kammare hvartill han företrädesvis använde brädfodringen å den egentliga stugan som härigenom blef försatt i ett försämrat skick. Denna kammare blef dock aldrig inred utan står der fortfarande med endast väggar och tak. Då Carolina frågade honom hvad det skulle tjena till att bygga en obehöflig kammare svarade han att detta ej angick henne. Två gånger under makarnas äktenskap har Carolina, då Andreas Olsson var mer än vanligt vild och oresonlig, flyttat från honom; Första gången var hon från hemmet endast några veckor under en vår men andra gången vistades hon borta från våren till hösten. Detta inträffade för omkring 9 år sedan och hon tog då med sig de två yngsta barnen, hvilka om sommaren erhöillo plats som vallhjon, men då vintern stundade måste hon taga barnen till sig. Hon kunde då icke försörja dem utan måste begära fattigvårdsstöd, hvadan Andreas Olsson, sedan han flere gånger förut vägrat hennes begäran att flytta hem, slutligen gaf sitt bifall härtill af fruktan att fattigvårdsstyrelsen skulle fråntaga honom hans lägenhet om de nödgades försörja hans hustru och barn. Endast under sistl års sommar, då Andreas gick ute på sina egor och räfsade hö, kom Aug Persson till Kobäcksdalen för skatteuppbörd och frågade efter Andreas Olsson. Carolina underrättade hvar han befann sig och då Andreas inkom till middagen, yttrade han till Carolina: "nu han den dålige rättaren varit här igen" och då Carolina, som ej ville låtsa om att hon förut träffat Aug Persson, genmälde: "seså, har han det", svarade Andreas Olsson: "jag skall väl se till att göra mig af med den dålige rättaren", hvilket yttrande Carolina fattade sålunda att Andreas Olsson tänkte anskaffa penningar och betala sin skatterest, hvadan Carolina yttrade: "det kan du väl inte om du inte betalar skatten". På detta Carolinas yttrande följde intet svar.

Smma dag, åtalade gerning skedde blef Andreas Olsson fasttagen och bunden med rep omkring kl 6 på e m samt fick sitta sålunda fängslad i sitt hem omkring tre timmar innan bud kom från länsman Hansson att Andreas Olsson skulle forslas till Hjäradshäktet i Hede. Carolina, som icke träffat Andreas efter det han slagit ihjäl Aug Persson, gick några gånger ut och in i makarna hem, medan han satt derstädes bunden, yttrade en gång till honom i upprörd sinnesstämning: "du kunde lydt mig Andreas och ej gjort så". Härtill svarade Andreas intet. Carolina syftade på hennes tillrop då hon sett första slaget och att Aug Persson dervid föll till marken: "Snälle Andreas, nu slår du ihjäl rättaren", hvarvid Andreas dock icke fästade något afseende utan slog ytterligare två slag till. Carolina har aldrig hört Andreas omnämna qvarnstenarna på Apelsäter men deremot har han sagt sig vara egare till flera hemman, hvaribland Carolina nu särskildt minnes länsmans boställe Kärra.

Magdalena Andersdotter höres jemväl och berättar att Aug Persson och Andreas Olsson varit bekanta från barndomen, emedan de båda voro födda här i socknen. Aug Persson ansåg Andreas Olsson icke vara fullt klok hvadan äfven Aug Persson vid ett tillfälle sade sig vara rädd för Andreas. Magdalena uppmanade sin man att icke gå ensam till Andreas men det rådet blef ej åtlydt. Hon hade icke sett Andreas mer än en gång vid ett tillfälle, då han sistl års vinter inställde sig i Guskård och erlade resterande Kronoskatten, men Magdalena talade icke vid honom.

Sedan han aflägsnat sig yttrade Aug Persson "att det var den karlen han sgat sig vara rädd för". Utom de ersättningssanspråk Magdalena Andersdotter vid sista ransakningstillfället framställde, yrkar hon ny ytterligare 25 Kr för alla sina besvär och "förluster".

Den tilltalade inkallas åter och yttrar på frågor att han sistl år fylde 51 år och att Aug Persson var några år äldre. De hade känt varandra sedan barndomen och Andreas Olsson hystre icke något agg till Aug Persson. Andreas Olsson hade 6 syskon, af hvilka 3 ännu lefva, såvidt Andreas Olsson har sig bekant. Två af syskonen dogo redan vid unga år, innan de lemnat hemmet och den tredje har icke låtit sig på flera år afhöras och har troligen aflidit i Frankrike. Andreas Olsson genomgick sin nattvardsläsning för Prosten Eriksson i Tanum, hvilken äfven läste med barnen i Lurs sn. Han säger sig att icke, hafva någon annan skuld på sin lägenhet än möjligen något smått för skatt eller sådant. Han löste till sig sina syskons lotter i Kobäcksdalen med penningar, som han förtjenade på sitt arbete, dels före och dels efter sitt äktenskap. Då Aug Persson blef ihjälslagen, utkräfdde han både prest- och kommunalskatt. Vid fråga om skatternas belopp afgifves härom olika uppgifter af Andreas Olsson och hans hustru. Slutligen säger Andreas: "prestskatten var 1 kr 48 öre, en uppgift som nämnden tror vara riktig. Han säger sig icke kunna svara, om hans hustru varit kinkig och svår eller om makarna lefvat ret tillsammans.

Nämndeman Martin Hansson i Hästum, som tjenstgör för Lurs socken, yttrar att enligt allmänna talet bland socknens innevånare skall Andreas Olsson, icke vara fullt normal till sina själsförmögenheter.

Nämndeman H P Andreasson i Unneberg, som i många år bott i Lurs socken och säger sig hafva känt den tilltalade i 30 år, har väl funnit honom vara "stridig till sinnet", men hare hvarken sjelf sett eller hört uppgifvas, att han företagit sig något som antydde sinnessvaghet.

Doktor Åhlströms afgifna embetsbetsutlåtande föredrages och har denna lydelse:

Till Tanums Vällofliga Häradsrätt etc _____ **Litt A**

Åkl påfordrar vittnesförhör med Hemmansegare Aug Hansson i Hallind och jordegaren Henrik Eriksson i Kobäcksdalen, hvilka utan hinder af känt jäf få aflägga ed på hvilken de efter varningar för dess missbruk höres nu i sender och vittna sålunda:

1o) August Hansson: att vt från barndomen varit bekant med den tilltalade hvilken bor endast 1/4 mil från vt:s hem. Före sitt äktenskap arbetade den tilltalade hos åtskilliga personer och innehade bland annat drängtjänst hos Per Nilsson i Gånehed utan att, såvidt vt vet, anmärkning förekom vare sig hans uppförande eller emot hans arbetsduglighet. Han var då och är fortfarande något snickarkunnig. Sedan den tilltalades fader aflidit, flyttade han hem till Kobäcksdalen och blef kort derefter bekant med med sin nuvarande hustru som bodde nära intill under hemmanet Torimb. Det sades att deras bekantskap föranledde nödtvunget äktenskap men folk talade äfven om att det gick besynnerligt till med det giftet, hvilket bland annat visade sig derigenom att då makarna skulle taga ut lysning, följdes de icke åt utan gingo hvar sin väg till presten.

Den tilltalade yttrar på fråga "vi voro ej ovänner för det."

August Hansson vittnar vidare att den tilltalade skötte sin lägenhet ordentligt men byggde något för drygt i förhållande till sin ställning, hvilket dock icke kostade honom någon kontant utgift, emedan han gjorde nästan allt byggnadsarbetet ensam. Omsider började hans ekonomi blifva försämrad, emedan han icke brydde sig om att skaffa sig lönande arbete borta utan särskild anmaning som icke alltid åtltyddes. Då han kom sig för att arbeta var han "dugtig".

Som han emellertid aldrig velat sätta sig i skuld och hans förtjenster voro obetydliga, emedan många dagar förspilldes utan arbete, så blef knapt med famioljens uppehälle och då var han alltid, såsom hustrunklagat svår emot henne. För några år sedan blef till följd af dödsfall en annan lägenhet under Ek, som heter Trunkan, ledig. Besittningsrätten härtill köpte den tilltalade och som vt ansågatt denna affär var fördelaktig för den tilltalade, trodde vt att talet om hans rubbade sinnesbeskaffenhet saknade grund. I sju års tid hade den tilltalade ingen ko, ehuru han som andra mycket väl kunnat få låna penningar till köp deraf eller på några arbeten gorgat en ko, om han velat. Under denna tid skötte den tilltalade sitt landbruk rätt dåligt, men vt har aldrig hört omtalas eller sjelf erfarit, att den tilltalade företagit sig något som antydde verklig galenskap. En gång, då vt och den tilltalade gingo tillsammans väckte hans yttrande vt:s förvåning, ty han sade bland annat, att Stockholm och Strömstad lågo ungefär lika mycket nordvart eller på samma breddgrad. Den tilltalades hustru har bidragit till familjens uppehälle utom genom spånad ochstickkning äfven genom bärplockning, hvarför hon ofta blifvit väld betald af grannarna. På fråga huru mycket betalades för lägenheten Trunkan säger Carolina Andersdotter 48 kr, men den tilltalade påstår deremot att beloppet utgjorde 60 kronor samt dessutom 12 Kr årligen till stämhemmanet, hvilken senare uppgift vt August Hansson vitsordar äfvensom att alla dessa utbetalningar blifvit af den tilltalade ordentligt fullgjorda, men huru mycket som betalades för besittningsrätten vet icke Aug Hansson.

Vidkändt.

2o) **Henrik Eriksson** som berättar att vt, som är den tilltalades nära granne och egare af en del af lägenheten Kobäcksdalen, har känt den tilltalade i många år och tycker han är konstig och ej som andra menniskor, företrädesvis derigenom att han har dumt prat för sig. Hvad han sålunda pratat har vt dock sällan förstått medan han talat mycket fort, men ibland har vt hört honom säga sig vara ryss och ibland engelsman. Då vt med anledning häraf en gång sade till honom, att om han var ryss, var han af ett dåligt folk, men härtill genmälde den tilltalade ifrigt

att det var alldeles tvärt om ty det var riktigt "öfverhändigt" folk. Detta föreföll för omkring 3 år sedan. Då vt först märkte hans besynnerligheter talade han om verldsomloppet och almanackan och sade till svar på vt fråga härom att verldomloppet utgjordes af solen månen och stjernorna, som gå rundt dervid han gjorde en cirkelformig svängning med ena armen. Den tilltalades har äfven talat om skapelsen och sagt att som han vore skapad att lefva på jorden och icke i luften, hade han äfven rätt att taga för sig af hvad som var skapadt på jorden i följd hvaraf han icke heller behöfde erlägga skatt för en liten lägenhet Hagarne, som han brukat tillsammans med vittnet. För sin andel af lägenheten har vt skuldat med fem dagsverken årligen på egen kost, men den tilltalade har för hans andel deraf icke gjort den ringaste godtgörelse på 15 år. För lägenheten Trunkan har den tilltalade deremot alltid ordentligt erlagt skatten och i allmänhet har han godvilligt betalt alla skatter och pålagor, som han ansett rättmätiga. Vittnet har flera gånger blifvit efterskickad af den tilltalades hustru för att hjälpa henne emot den tilltalade och har vid några tillfällen jämväl vintertiden påträffat den tilltalades hustru och barn utkörda ur hemmet. Då vt tillhållit den tilltalade att det icke gick an att lefva på det viset, svarade han att ungarna kunna gärna få gå in och göra någonting, men till hustrun sade han "du märri får inte gå in, ty du förstör qvarnen för mig och gör ända på allt hvad jag har." Han har dock ingen qvarn. Den tilltalade hade förut plägat kalla sin hustru för hora, men sedan grannarna tillsagt honom att detta icke ginge an ändrade han sig och kallade henne för Märri, hvilket enligt ortens språkbruk skall betyda odåga. Då Aug Persson sistl års höst skulle hos den tilltalade utkräfvat resterande skatter vistades den tilltalade hos vittnet och tröskade och yttrade på Aug Perssons anmaning om betalning "du kan gå i banken för der är intet ondt om pengar." Han sade sig äfven vara af Gislerödsfolket, en bondesläkt i socknen och att han hade pengar att få af länsman, hvilket dock saknade all grund. Han talade äfven om en gård, som han sade sig ega. Vittnet, som eger hälften i Kobäcksdalen, låtsade icke om den tilltalades yttranden utan tillsade honom att det väl vore bäst att vi försöka betala skatten, hvartill den tilltalade genmålde att om han bara hade pengar, så skulle Aug Persson få hvad fordrade samt frågade vt om han icke kunde låna honom penningar, hvilket vt dock icke ville. Aug Persson fick då gå utan betalning, men den tilltalade syntes hafva blifvit retad af hans besök samt slog derefter oförsigtigt och vildsint med pryglen eller tröskslagan, så att vt blef förskräckt och tänkte inom sig att vt skulle så vidt som möjligt undvika att för framtiden arbeta tillsammans med den tilltalade. Vidkändt.

Den tilltalade vill icke medgifva att han våldfört sig emot sin hustru utan bestrider hvad vt härom berättade utan sade att det var bara spektakel.

Åklagaren åberopar hvad han förut yttrat och hemställer att den tilltalade icke bör släppas lös äfven om han icke kan dömas såsom fullt tillräknelig, hvarjemte åkl yrkar ersättning för kostnaden med obduktionen å Aug Perssons döda kropp enligt följande skrifvelse:

Till t f Kronolänsmannen etc _____ **Litt A**

Då något vidare icke förekommer till antecknande afsäges följande

Beslut

I enlighet med Häradsrättens den 6te sistl Maj i målet meddelade utslag och för det ändamål, som deri omförmäles skola ransakningshandlingarna insändas till Medicinalstyrelsen hvarefter och sedan dess utlåtande afgjorts, vidare ransakning kommer framdeles att utsättas i afbidan hvarpå den tilltalade skall till kronohäktet i Uddevalla åter införpassas.

Till Tanums Vållofliga Häradsrätt!

Af Häradsrätten anmodat att afgifva intyg huruvida häktade och för mord å Kronolänsman August Persson tilltalade torparen Andreas Olsson kan anses helt och hållet eller till någon del hafva saknat förståndets bruk, så får jag efter tagen del af rättegångshandlingarna i målet varvid efter flerfaldiga gånger verkställda undersökningar af bemälda Andreas Olssons kropps- och sinnesbeskaffenhet under hans vistelse å härvarande cellfångelse afgifva följande utlåtande:

Af ransakningshandlingarna framgå att Andreas Olsson inför rätten kort och redigt besvarat till honom framställda spörsmål om sitt föregående lif och lefnadssätt, men att han, tillspord om sitt förhållande till den mördade August Persson, svarat mindre redigt och undvikande, samt sökt skjuta skulden till Aug Perssons död på främmande personer, ehuru han sjelf erkänt sig hafva med en gödselgrep tilldelat A Persson slag å hufvudet, under förebärande att han härigenom ville förebygga slagsmål mellan August Persson och de främmande personerna, som aflossat skott m m mot den förre.

Vittnesberättelserna antyda delvis och med förbehåll, att den tilltalade icke ansetts riktig klok, enär han för sig sjelf uttalat obegripliga meningar, om ryssar, krig m m men att intet vittne kunnat anse honom sinnesrubbad, enär han i sitt dagliga lif uppfört sig förståndigt, utträttat sitt arbete väl och ordentligt, samt haft kännedom om detsammes värde.

Enligt hustrun utsaga skall A Olsson sedan 19 år varit mycket besynnerlig till sinnet, men äfven hon kan icke constatera någon egentlig sinnessjukdom, hvilken, om den varit verklig, under så lång tid väl borde hafva kommit till utbrott, långt före nu inträffade händelsen, till hvars utbrott, enligt hustruns vittnesmål, orsaken varit dels förbittring öfver A Perssons vid åtskilliga tillfällen gjorda besök för att utkräfva skatter, dels också dennes hotelser, enligt hustruns förmodan, att taga makarna qviga i mät för resternade skatter.

Af det i protokollet intagna prestbeviset synes, att den tilltalade "eger klen Kristendomskunskap, har inom svenska kyrkan begått H H Nattvard och är därtill fortfarande oförhindrad, åtnjuter medborgerligt förtroende och är antecknad som sjuklig."

Prestbeviset innehåller sålunda intet graverande mot Andreas Olsson såväl i ett som annat hänseende och hvad anteckningen om hans sjuklighet beträffar, så torde man icke häraf kunna draga den slutsatsen, att han varit eller är sinnessjuk, enär i så fall anteckning härom säkerligen blifvit gjord och de kyrkliga förmånernablifvit honom förnekade.

På min begäran hafva fängelsets tjänstemän och vaktbetjening noga iakttagit Andreas Olssons beteende undervistelsen å härvarande cellfångelse och hafva vitsordat hans lugna, ordentliga skick och uppförande samt hafva ickekunnat på något sätt varseblifva antydan eller spår till sinnessjukdom.

Vid undersökning af Andreas Olssons kroppsliga tillstånd befinnes detta vara synnerligen godt utan all slags anmärkning. Sömnen godoch lugn, sen och excretioner normala. På tillfrågan om möjligen föregående sjukdomar, upplyser han, att han förmånga år sedan, ungefär 20, lidit af frossa och likaledes af Nervfeber för 10 å 12 år sedan, men minnesej årtalet. Om han lidit eller lider af hufvudvärk eller gikt, såsom hustrun uppgifvit, kan han ej gifva besked.

Hvad den tilltalades själsförmögenheter vidkommer, så synes de skäligen normala. Lynnet i allmänhet fogligt, inbundet, men retligt, och dolskt då talet ingår på den föröfvade våldshandlingen, hvilken han beskrifver på sammasätt och med nästan sammauttryck, som i rättegångsprotokollet blifvit antecknad, samt medreda och sammanhang. Hans sinnesstämning är lugn, icke slö, uppmärksamheten är hvarken stegrad eller förminskad, uppfattningen något trög, minnet mindre godt, om af natur eller föresats är svårt att bedöma. Tankeverksamheten är rätt god, hvarken trög eller liflig, han har inga falska förutsättningar, med undantag af dem som angår mordet och förloppet härvid, möjligen berörande på en, i förskräckelse öfver den begångna illgerningen, hastigt påkommen hallucination, som numera synes hafva försvunnit. Hans tal är redigt, men han talar mycket fort, dock med sammanhang i de flesta fall.

Med anledning hvad nu anförts och af hvad jag vid möjligast noggranna undersökningar, rörande Andreas Olssons kropps- och sinnesbeskaffenhet förmått uppdaga, har jag icke kunnat komma till annan slutsats än den, att Andreas Olssons sinnesbeskaffenhet, oafsedt ett inbundet och dolskt lynne, i allmänhet måste antagas vara normalt och han vid ifrågavarande brotts begående egt förståndets bruk, hvilket härmed på heder och samvete intygas

O E Åhlström

Med Do, Fängelseläkare

Uddevalla den 3 Juni 1889

v281256.b3340

No 45 Litt A

Till tf Kronolänsmannen i Tanums härad.

Sedan Kongl Medicinalstyrelsen låtit af medicinalfonden förskottsvisutbetala 23 Kronor 60 öre, utgörande ersättning till Provincialläkaren A Belfrage för af honom förrättad obduktion å liket efter fjerdinsmannen August Persson från Gusgård i Lurs socken så anbefalles Eder härmed, jemlikt Konungens Befallningshafvandes skrifverlse den 29 sistlidne Maj, att vidtaga åtgärd, havrigenom de sålunda förskjutna medlen må blifva medicinalstyrelsen godtgjorda, eller, derest detta ejkan ske,behörigt bevis derom tillsända Norrvikens fögderis Kronofogdekontor den 1 juni 1889.

Sven Ljunggren

Vidimeras

Ex officio

Axel Boberg

Andreas Olsson återkom aldrig till häradsrätten.

I Uddevalla länsfängelses rulla finns antecknat:

v299995.b33.s29

Enligt Kungl Medicinalstyrelsen beslut den 12 Juli hitkommet den 20 i samma månad skall Olsson afföras till Göteborgs Hospital för hans sinnesbeskaffenhets utrönande.

Den 23 Juli afförd till Göteborgs Hospital.

Vid hospitalet i Göteborg blev han intagen och undersökt.

Ur följande skrift har utdrag gjorts där man bland annat kan läsa det infordrade utlåtande om Persson som begärdes av Tanums häradsrätt.

Vetenskapliga iakttagelser

Angående den inverkan som missbruket af spritdrycker kan hafva på uppkomsten af sinnessjukdomar yttrar sig öfverläkaren, doktor S. Ödman i Lund på följande sätt:

Ibland de orsaker, som bidragit till framkallande af sinnessjukdom hos de under året här intagna sjuka har missbruk af spritdrycker angifvits i nio fall. Deraf får dock ingalunda dragas den slutsats, att alla de sjuke, som det, här är fråga om, skulle varit alkoholister i vanlig mening. Knappast någon af dem har i sitt yttre någon alkoholistisk prägel, och äfven vid närmare undersökning fann man sällan så starkt uttalade tecken af spritförgiftning, att diagnosen af en sådan hade kunnat göras utan

de i betygen lemnade upplysningarna. Också hade i de flesta fallen äfven andra orsaker inverkat jemte spritmissbruket. Det må ej heller förtigas, att betyggifvarne endast i sex fall af de nio — och i ett af dessa sex med utsättande af frågetecken — uppgifvit, att sinnessjukdomen förorsakats af spritmissbruk, ehuru de om alla nio meddelat, att sådant missbruk egt rum. Emellertid är jag mycket benägen för den uppfattningen, att missbruket af spritdrycker i de flesta fallen haft mycket ringa

inflytande på sinnessjukdomens uppkomst, och att spritkrafvet merendels framkallats af de börjande sjukdomsprodromerna eller af samma medfödda eller förvärfvade disposition, som utgjorde liksom sjukdomens matrix. Sannolikt skulle de flesta af de personer, som nu äro i fråga, drabbats af sinnessjukdom, äfven om man kunnat afhålla dem från missbruk af spritdrycker. Att detta missbruk ofta påskyndat sjukdomens egentliga utbrott, vill jag ingalunda förneka. En annan sida af alkoholens inverkan på framkallandet af sinnessjukdom är dess inflytande på suparens afkomma. I 22 fall, således mer än dubbelt så många, som de ofvan omnämnda, anmärkes i intagningshandlingarna, att den sjukes fader mer eller mindre missbrukat spritdrycker. Naturligtvis kan spritens inflytande i den senare af här angifna grupper göras till föremål för lika många tveksamma funderingar som de, hvilka ofvan framställts i fråga om den förra, men på det hela torde giftet dock, att jag så må säga, vara farligare för släktet än för individen.

Angående missbruket af tobak såsom sjukdomsorsak yttrar sig öfverläkaren, professor N. G. Kjellberg i Upsala: Ser man närmare på de egendomliga symptom, som utmärka den primära paranoian, så häntyda dessa på närvaron af toxiska inflytelser, hufvudsakligen karakteriserade af de primära deliranta idéerna. Då nu manliga personer mera angripits af denna sjukdom, frågas, hvilka de intoxikationer kunna vara, för hvilka manliga sjuka möjligen varit utsatta framför de qvinliga, hvarpå svaret måste blifva att missbruk af alkoholhaltiga drycker kan vara en sådan af stor betydelse. Men det här genom undersökningar, verkställda här vid hospitalet, visat sig att äfven kronisk nikotinförgiftning förekommit vid talrika fall af primär paranoia, och det lider intet tvifvel att icke den störa olikheten i frekvens hos manliga och qvinliga patienter, som här blifvit konstaterad, till en del haft sin orsak uti missbruk af tobak, hufvudsakligen i form af tuggtobak, men äfven i form af snus, användt till tuggning.

I afseende på behandlingen framhålla öfverläkarne den tvångsfria behandlingen såsom hufvudsak. Såsom speciel behandling för den vid psykisk depression förekommande prekordiala ångesten här vid Upsala hospital mineralvatten varit användt och de resultat, som dervid vunnits, hafva varit sådana, att öfverläkaren tror sig kunna rekommendera denna metod såsom en af hufvudmetoderna vid den egentliga melancholiens behandling. De mineralvatten, som härvid varit använda, äro Carlsbader, Vichy, Carlstads jernvatten och pyrofosforsyradt jernvatten. Sulfonal här öfverläkaren Envall i Kristinehamn funnit äfven under det gångna året fullt motsvara de förväntningar han genast i början gjorde sig, så att det blifvit ett outhärligt hjälpmedel.

Med undantag för ett eller ett par fall, der icke ens 5—6 gram för dagen i någon nämnvärd grad förmådde nedsätta starkare excitationstillstånd, här detta medel i dos af 1—2 gram visat utmärkta verkningar. Ehuru förbrukningen varit ett par kilo här icke försports någon anmärkningsvärd olägenhet eller obehaglig inverkan. Den individuela mottagligheten är dock, såsom vid andra medel, olika, och man korn mer derföre ibland till målet med doser af endast 0,50 gram.

*Öfverläkaren Kr. Wickström, Göteborg, här afgifvit nédanstående
infordrade utlåtande angående vid Tanums häradsrätt
för mord tilltalade torparen Andreas Olssons från Ek sinnesbeskaffenhet
(afgifvet den 1 nov. 1889).*

Ur ransakningshandlingarne inhämtas hufvudsakligen:

att Olsson, som är född den 30 april 1838 å samma torplägenhet, han nu innehar, till 8 ars ålder vistades i hemmet och derefter började tjena såsom vallhjon på olika ställen samt att han härunder konfirmerades, hvarvid han dock i motsats till flertalet af konfirmanderna icke under första året kunde tillgodogöra sig undervisningen utan fick gå i 2 år;

att han derefter dels innehaft tjänst såsom dräng, dels lifnärt sig med tillfällig arbetsförtjänst i Norge, till dess fadren 1857 afled, då han återvände till hemmet, der han till en början hjälpte modern med skötseln af torpet, sedermera inlöste detsamma samt trädde i äktenskap med sin nuvarande hustru, med hvilken han haft 3 barn; att torplägenheten är så obetydlig, att der knappast kunnat födas en ko, hvarföre familjens underhåll för det mesta måste anskaffas genom dagsverksarbete hos andra, och här Olsson för egen del icke varit mån om förtjensten eller angelägen att förskaffa sig sådant arbete, men gatt bort och arbetat, då han derom anmodats, hvarvid han visat sig ega kännedom om värdet af sitt arbete och icke velat åtnöjas med mindre dagspenning än den i orten vanliga; att Olsson enligt hustruns uppgift i början af äktenskapet var fullt redig, men alltifrån ett marknadsbesök en höst i Strömstad för omkring 19 år sedan varit mycket »besynnerlig till sinnet, hvilket visade sig först på hemvägen från marknaden derigenom att han talade mycket för sig sjelf, hvari icke fans någon mening, hvarjemte han efter hemkomsten yttrade, att »de ville ge" honom gift samt skjuta honom», hvarförutom han ville bränna upp sina kläder; att Olsson, som alltid varit oresonligt häftig och retlig till lynnet, under nästföljande vinter var »snällare% och vänligare än förut och att, ehuru han aldrig varit borta, han den vintern syntes vara mera obenägen än vanligt att lemna heramet, emedan han då var rädd, att »de skulle komma och taga honom», hvarföre han ock aldrig gick ut, sedan mörker inträdde; att han, sedan något år förgått, blef elakare mot hustrun och några gånger handterade henne så illa, att hon måste kalla grannarne till hjälp — tvenne gånger här hustrun för någon tid måst flyttaifrån honom — och att han, jämte detta sitt förändrade förhållande till hustrun, »talat mera för sig sjelf och äfven svarat på hvad han sjelf yttrat, så att det på något afstånd hörts, somom flera personer varit närvarande; att hans hårda och oresonliga framfart mot hustrun icke förekommit, så snart det funnits tillräckligt med födoämnen i huset och han icke behöft lida brist på mat eller tobak samt hustrun aktat sig för att tilltala honom; att han 2:ne gånger efter marknadsresan till Strömstad, sista gången för 10 år sedan, i enlighet med seden bland ortens lösa arbetare, begifvit sig till Norge för att söka arbete, hvarvid han sista gången hemkom utan att ha sparat några penningar samt »förkyld», så att han var sängliggande sjuk mer än 1 månad, under hvilken tid han var lugn och stilla, utom då hustrun ville sköta om honom, hvilket alltid försatte honom i vrede; att han bygde öfverflödigt och utan beräkning, enär han, oaktadt stugan innehöll 3 rum och kök, som utgjorde tillräckligt utrymme för familjen, för 9 år sedan företog sig att vid ena gäveln å stugan tillbygga en kammare, hvartill han företrädesvis använde brädfodringen å den egentliga stugan, som derigenom försattes i ett försämradt skick, hvilken kammare dock aldrig blef inredd, utan står der med endast väggar och tak; att Olsson, som sällan förtärt spirituosa och icke varit rusig mer än 2—3 gånger under äktenskapet, ofta klagat öfver värk i hufvudet och gikt i axlarna och att han under samma vecka, som åtalade gerningen egde rum, mycket beklagade sig öfver hufvudvärk samt yttrade till hustrun, att han icke tålde, att hon talade, emedan han hade så ondt i hufvudet; att beträffande Olssons förhållande till den dödade Persson, denne senare vid åtskilliga föregående tillfällen varit i makarnes hem och utkräft skatten och att, då Persson sommaren 1888 för samma ändamål varit der och aflägsnat sig derifrån, Olsson yttrade, att »han skulle se till att göra sig af med den dålige rättaren, vid hvilket yttrande hustrun emellertid lade föga vikt, emedan O. dels brukade glömma, hvad han yttrat, och sällan verkställde de hotelser, han ntalade, dels i allmänhet icke visat ondska mot folk; att O., som i prestbeviset är antecknad såsom »sjuklig» enligt yttrande - af nämndemannen för Lurs socken, der O. är boende, enligt allmänna talet bland socknens invånare icke skall vara fullt normal till sina själsförmögenheter, men att deremot en annan nämndeman, som bott i Lurs socken och som säger sig i 30 år hafva kant O., väl funnit denne »stridig till sinnet», men hvarken sjelf sett eller hört uppgifvas, att han företagit sig något, gom antydt sinnessvagheter; att vitnet Beata Andersdotter, som är närmaste granne till O. och kant honom i 3 år, icke anser honom riktigt klok, enär han ofta brukat tala om »ryssar» och äfven sjelf sagt sig vara »ryss», hvarjämte han ibland talat obegripliga saker för sig sjelf, dervid han uttryckte sig så. som om han talade till någon person, ehuru någon sådan icke funnits, hvarjämte hon intygar, att O. har ett häftigt sinnelag och vanlig arbetsförmåga; att äfven vitnet Teodor Andersson, hos hvilken O. Arbetade för dag en tid under år 1888, funnit denne, då han var ensam, tala för sig sjelf obegripliga meningar såsom om »ryssar» och krig etc, hvaremot han i allmänhet ordentligt besvarade framställda frågor; att vitnet Henrik Eriksson, som är O:s nära granne och kant denne i många år, tycker honom vara »konstig» och ej som andra menniskor, företrädesvis derigenom att han här dumt prat för sig, hvilket dock vitnet sällan förstått, emedan han talat mycket fort; att Olsson sålunda sagt sig vara än »ryss» än »engelsmam, talat om verldsomloppet, om skapelsen m, m.; att vitnet vid några tillfällen vintertiden påträffat den tilltalades hustru och barn, utkörda ur hemmet och att O., då vitnet tillhållit honom, att det icke gick an att lefva på det viset, svarat, att ungarne gerna kunde få gå in och göra någonting, men till hustrun yttrade: »du märri (= odåga) får icke gå in, ty du förstör qvarnen och gör ända på allt, hvad jag han; att O. emellertid icke hade någon qvarn samt vidare, att, då den dödade August Persson en gång hösten 1888 skulle utkräfva resterande skatten af O., som då var hos vitnet och tröskade, O. Svarade: »du kan gå i banken, för der är intet ondt om pengar». Han säde sig äfven vara af Gislerödsfolket, en

bondeslägt i socknen, och att han hade pengar att få af länsman, hvilket dock saknade all grund. Han talade äfven om en gård, som han säde sig ega. Då O. icke heller af vitnet fatt låna pengar, så fick Persson gå utan betalning, men O. syntes hafva blifvit retad af hans besök samt slög derefter oförsigtigt och vildsint med tröskslagan, så att vitnet blef förskräckt och tänkte inom sig att för framtiden undvika arbeta tillsammans med O.;

att angående förloppet vid åtalade gerningens begående hustrun uppgifvit, att hon omkring kl. 1/2 2 e. m. den 16 sistlidne april, då hon gatt ut i något ärende, kommen utom dörren observerat mannen i samtal med August Persson samt att hon af samtaleet hörde O. säga till P.: »jag här ju sagt dig, att du får taga de qvarnstenar, jag här på Apelsäter», hvartill P. svarat: »du är en jumra, du här inga stenar på Apelsäter», hvarefter O. tilldelat P. ett slag i hufvudet med en gödselgrep af jern med den påföljd, att P. föll omkull och blef liggande på rygg, hvarefter han ytterligare tilldelade P. 2 slag i ansigtet med samma vapen. Då P. fick de 2 sista slagen, såg hon, att han rörde på hufvudet. Hon sprang då genast till grannarne för att erhålla hjälp, men då hon anlände med dessa, hade O. aflägsnat sig;

att enligt vitnesmål af de tvenne grannar, som af hustrun genast tillkallats, dessa funnit Persson liggande död och inburit denne i O:s stuga, derefter last dörren och återvändt till ena vitnets närliggande bostad, dit efter en timmes förlopp jemväl O. ankommit, efterfrågat sin hustru och, då han fatt se henne, bedt henne om nyckeln till makarnes bostad, enär han vore i behof af en yxa för att hugga ved; att dervid hvarken O. eller någon af de närvarande nämnt något om August Persson och att O., som kort derefter aflägsnat sig utan att hafva erhållit nyckeln, sagt begifva sig till skogen och derifrån återvända med en börda ris, derefter hämta ett par slänor och med dessa laga en gärdesgård, hvarefter han begaf sig till en grannstuga och på återvägen derifrån blef han häktad;

att enligt vitnet Theodor Andersson, som kl. 1/2 6 e. m. samma dag infann sig i O:s bostad, Olsson, då han leddes fram mot liket, yttrade, att han icke trodde, att Persson var död samt att han icke trodde, att det skulle tagit så illa. Tillfrågad, om han siagit ihjäl P., yttrade han, att denne velat angripa honom samt att han för att freda sig sjelf tilldelat Persson ett slag med gödselgrepen samt derefter, då P. ytterligare velat taga fatt i honom, 2 slag i ansigtet. Han yttrade jemväl, att han vid tillfället sett flere personer liggande uppe i fjellet, hvilka skjutit på honom, hvarjemte han sade, att nätnnde personer skulle var i t Ekarnen, d. v. s. personer från Ek;

att under det Persson uppehöll sig vid torpet förenämnda dag fans derstädes ingen främmande person och icke heller afskötos der vid tillfället några skott;

att Olsson, som vid första ransakningsdagen den 6 sistlidne maj under förhöret med hustrun äfvensom under vitnesmålen icke framställde några frågor utan syntes helt och hållet oberörd af hvad som anfördes, om förloppet vid åtalade gerningen lemnade följande upplysningar: O. kan icke uppgifva, hvilken dag P. ankom till hans hem, men säger, att han på qvällen samma dag af några personer fördes till tingsstället. Hvad orsaken härtill var, vet icke O., emedan han icke gjort P. något ondt. Då P. vid middagstiden ofvannämnde dag ankom till O:s bostad, stod denne uti ett nära intill boningshuset beläget vedskjul, sysselsatt med vedhuggning. P. kräde den tilltalade för sistlidne års prestskatt och O., som icke egde mer än en krona, erbjöd P. sagda belopp. P. var icke nöjd härmed utan fordrade att jemväl erhålla hafre, hvilket O. jemväl medgaf. Under berörda samtal tie k O. se folk uti de närbelägna bergen och var åtminstone en af dem försedd med bössa. — O., som med anledning häraf blef rädd, språng ut ifrån vedboden till en omedelbart derintill varande gödselhög och P. korn jemväl dit. Under tiden hade förenämnde personer, som uppehöll sig i berget, närmat sig, aflossande flera skott. De tycktes icke vilja anfälla den tilltalade utan A. Persson, hvilken med anledning häraf blef uppretad och ville sätta sig till motvärn mot dem. O. slog då till P. Och anledningen härtill var, att förebygga slagsmål mellan P. och de skjutande. Tillfrågad om icke nämnda slag var så hårdt, att P. deraf kunde dö, säger O., att så icke var förhållandet, hvarjemte han på ett otydligt sätt mumlar något om skott och kulör. Ytterligare tillfrågad härom, säger O., att sedan P. på grand af förenämnda slag fallit kull, skott af förenämnda personer aflossades mot P. samt att åtminstone 3 kulor träffade denne, hvarjemte nämnda personer stucko P. med ett spjut eller annat vapen. O., som icke hörde P. yttra något eller viaste, om han nu var lefvande eller död, begaf sig derefter, emedan han var rädd för de skjutande, upp emot fjellen. På vägen dit mötte han en för honom okänd person, hvilken han appmanade bära in P. i O:s stuga. Då han på aftonen samma dag återkom Ull sitt hem, kunde han icke komma in i stugan, enär dörren var läst, och nyckeln borta. Genom rutan såg han emellertid P. ligga i rummet Han begaf sig derefter till en grannstuga för att hämta nyckeln. Då han senare på aftonen inkom i sin bostad, såg han P. ligga derstädes, men denne var då icke död, enär han »pratade»;

att Olsson, som på frågor om ålder, föregående lefnadsförhållanden o. d. svarat klart och redigt, syntes ogerna vilja yttra sig om sitt förhållande till hustrun samt att hans svar, då han tillfrågades om sitt förhållande till dödade Persson blefvo mindre rediga, i det han dels mera betänksamt, lemnar svaren, dels ock framsäger svaren mera lågmäldt och osammanhängande;

att O. vid andra ransakningstillfället den 21 sistlidne juni på alla frågor rörande den åtalade gerningen och förhållandet till hustrun afgaf dels obegripliga svar, dels upprepade med någon förändring, hvad han förut yttrat om »ryssar» och andra, som skolat vara vid åtalade gerningen närvarande. På fråga, hvarför han så illa slög Ång. Persson, yttrade han vidare: »det var jag icke ensam om, det var mycket folk söderifrån och den der länge från Kärra,

der länsmannen bön, hvarmed han sannolikt menade en ovanligt lång skrivare hos länsman nen, och hvilken var närvarande vid polisförhöret; att enligt obduktionsprotokollet Aug. Perssons död varit en följd af det tryck på hjernan, som åstadkommits af det lössprängda och intryckta stycket af venstra hjessbenet samt att döden, äfvensom de öfriga anmärkta skadorna orsakats af något under lifstiden tillfogadt häftigt yttre våld mede Is slag; sårens beskaffenhet och läge i förhållande till hvarandra bekräfta att detta utdelats medels omnämnda gödselgrop, samt att fängelseläkaren i Uddevalla, d:r O. E. Åhlström, som af rätten anmodats afgifva intyg derom, huruvida den tilltalade vid tiden för ifrågavarande brotts begående kan anses helt och hållet eller till någon del hafva saknat förståndets bruk, efter tagen kännedom af ransakningsprotokollet den 6 sistlidne maj samt på grund af iakttagelser öfver Olssons beteende under vistandet i cellfängelse! i embetsutlåtande af den 3 sistlidne juni förklarar sig »icke kunnat komma till annan slutsats än den, att Andreas Olssons sinnesbeskaffenhet, oafsedt ett inbundet och dolskt lynne, i allmänhet måste antagas vara normal och att han vid ifrågavarande brotts begående egt förståndets bruk.»

Enligt Kongl. Medicinal-Styrelsens förordnande intogs Andreas Olsson i och för undersökning af hans sinnesbeskaffenhet å Göteborgs hospital den 23 juli 1889 och innehåller den öfver honom derstädes förda journalen följande:

»Sedan han erhållit ett reningsbad samt ombytt kläder, hvilket skedde utan gensaga från hans sida, satte han sig på en bänk å den för lugne sjuke afsedda geraensamma promenadgården, dit han utförts, och förblef der orörligt sittande, under det han oupphörligt talade för sig sjelf, men så lågmäldt och obegripligt, att innehållet icke kunde uppfattas. Han visade alls ingen nyfikenhet eller intresse att lära känna den för honom främmande omgifningen, men fogade sig villigt efter betjeningens tillsägelser, åt sin qvällsvard med god aptit och isolerades för natten. Erhöll intet sömnmedel.

Status praesens den 24 juli 1889.

Andreas Olsson är af reslig längd (1,78 m.). kraftig kroppsbyggnad, magerlagd med väl utvecklad muskulatur. Hufvudet, som är täckt af ett kortklippt, tätt ljusbrunt hår, företer med afseende på form och storlek intet anmärkningsvärdt. Utseendet angifver liknøjdhets och en viss sömnhet, hvilket senare uttryck ännu mera framträder med anledning deraf att det venstra öfre ögonlocket hänger slappt ned öfver ögat (ptosis): öfriga ögonmuskler funktionera normalt. I öfre kanton af cornea märkes en tydlig arcus senilis. Pupiller af medelstorlek, lika utvidgade och reagerande trögt för såväl ljusinttryck som accommodation. Vid tryck å supraorbitalnerverna vid deras utträde genom liknämninga foramina markerar pat. stark ömhet, särdeles å högra sidan. Från bröstets och bukens organ intet särskildt anmärkningsvärdt. Olsson här samma sätt att skicka sig, som under gärdagen iakttagits; af de för honom främmande förhållanden, i hvilka han blifvit försatt, visar han sig fullkomligt oberörd och gör sålunda ingå förfrågningar rörande ställets namn, ändamålet med hans vistande härstädes eller dylikt. Lika litet söker han göra sig bekant med anstaltens tjänsteman, tjänare eller patienter. Han vandrar mestadels omkring å promenadgården med långsam må men säkra steg och rak hållning, under det han oupphörligt talar för sig sjelf, lågmäldt och obegripligt. Någon gång sätter han sig till hvila och fortfar att tala för sig sjelf utan att fästa afseende vid de personer, som kunna sitta bredvid honom, eller vid saker, som kunna passera i närheten.

Då han derom tillfrågas, redogör han riktigt för namn, ålder, bostad, familj förhållanden m. in. Hans tal är temligen hastigt och svärbegripligt, dels emedan det är lågmäldt, dels emedan han inblandar norska ord och vändningar samt provinsialismer. Uttalet är ej suddigt. Han säger sig icke vara sjuk på annat sätt, än att han plågas af hufvudvärk; »gikten här gatt upp i hufvudet. Då samtalet iedes in på Perssons dråp och på dermed förknippade omständigheter, visar han ingen sinnesrörelse, men förnekar att han vant gerningsmannen. Enligt hans framställning var Persson, då han infann sig på Ek, »eftersätt» af flere personer, hvilka voro på »fjellet» och aflossade bösskott på honom. Vid åsynen häraf blef O. förskräckt, hvarföre han begaf sig från vedlidret ut på gården och, då Persson följde efter, tilldelade han honom ett slag med en grepe i ändamål att förekomma slagsmål emellan P. och hans förföljare, hvilka under tiden nalkats, aflossande flere skott med den påföljd, att P.

träffades på åtminstone 3:ne ställen, nemligen på båda sidorna af bröstkorgen samt nedanför högra ögat. Derefter genomborrades P:s hals med ett spjut eller dylikt vapen af samma personer, hvilka, enligt O:s förmenande, voro »danskar» och bland dem en »major». I sin framställning af denna tilldragelse, hvilken icke lemnas i ett sammanhang utan efter upprepade förfrågningar, ådagalägger O. en mycket förvirrad uppfattning, och så snart han besvarat en fråga, hvilket han ofta gör i alldeles obegripliga ordalag, fortfar han att tala för sig sjelf, såsom om han vore fullkomligt oberörd af det afhandlade ämnet. Lugn och foglig i uppförandet, rättar han sig i allo efter här rådande ordning. Matlusten är god och afföringen ordentlig.

25/7. Patienten säger sig hafva sofvit godt i natt och nattvakten här ej baft något att anmärka mot honom. Äfven i dag klagar han öfver hufvudvärk. Ansigtetsfärgen är rödlätt. Tal och sätt att skicka sig oförändrade. Då han uppmärksamgöres på sin vana att tala för sig sjelf, ser han förundrad ut och

svarar: »det sansar jag icke». Anmodad upplysa, huruvida han vid något annat tillfälle sammanträffat med de personer, hvilka inför hans åsyn dödade Persson, förklarar han, att just samma personer en dag infunnit sig i hans cell å Uddevalla fängelse samt aflossat flere skott mot honom, men några närmare meddelanden rörande deras antal, utseende eller klädedrägt kan han

ej afgifva, utan lem när på alla dyrlka frågor obegripliga och orediga svar.

26/7. På tal om hans släktförhållanden säger han sig vara »ryss» och upplyser, att han på jernvägsresan mellan Uddevalla och Göteborg haft sällskap med »en hel mängd ryssar».

27/7. På fråga om hans ekonomiska omständigheter uppgifver han sig vara egare af ett stort hus i »Grubbesta» (Grebbestad), hvilket han erhållit som gåfva af »kejsaren i Ryssland».

28/7. Sömnen fortfarande enligt hans egen uppgift god (utan sömnmedel). Iakttager för öfrigt samma uppförande, som förut angifvits, och intresserar sig sålunda icke för sin omgifning, utan synes vara försjunken i en verld för sig, ur hvilken han endast momentant ryckes, då man ställer en direkt förfrågan till honom.

29/7. Här i dag ett mera vaket utseende och talar mindre för sig själf. Säger, att det här »lättåt med hufvndvärken». Vidhåller, att han icke slagit ihjäl August Persson, utan denne här dödats, på sätt, han förut uppgifvit, af personer, hvilka han nu »benämner jumror från Uddevalla». »Derpå finnes vittnen.» Någon förklaring öfver hvad som menas med jumror kan han ej afgifva, utan mumlar oågra obegripliga ord för sig själf.

30/7. Äfven i dag här patienten ett mera vaket utseende. Vid anställdt försök visar det sig, att han hjälpligen kan läsa innantill och, då innehållet utgör en geografisk beskrifning af Ryssland, synes det särskildt intressera honom. Anmodad meddela, hvad han förut vet om detta land och dess invånare, antyder han en förtroligare bekantskap med »Rysslands kejsare; i hviikens sällskap han uppgifver sig hafva gjort resor i Norge för 8—9 år sedan. Dessa resor voro särdeles nöjsamma och

företogos i »en liten båt». Af Rysslands kejsare här han erhållit åtskilliga förläningar, bland hvilka han särskildt framhåller »en mällestes». Dessutom eger han jordagods »i hela domsagam, 12

stycken väderqvarnar, hvilka nu för tillfället lära stå stilla, samt »hela stranden vid Grubbesta». Till nationaliteten säger han sig vara »en riktig ryss», enär hans mor var »ryska» och fadren »turk».

14/8. Har icke undergått annan förändring än att han mera uppmärksammar sin omgifning och någon gång biträder betjäningen med hvarjehanda inomhus förekommande göromål. Han följer

ganska noga med tiden och vet att angifva månad, veckodag och datum, då han derom tillfrågas. Han kan äfven temligen exakt redogöra för utspisningen under olika dagar i veckan. Så snart samtalet berör omständigheterna vid Aug. Perssons dråp, uttalar han sig alltid högst förvirradt, men anför i hufvudsak detsamma, som förut är antecknad. De handlande personerna kal lär han omvexlande »jumror från Uddevalla», »danskar» eller »Ekarne». Understundom säger han, att de voro »flera hundra» till antalet. Om hustrun yttrar han sig alltid mycket förbehållsamt och synes icke hysa någon längtan till sitt hem.

15/9. I dag begär han i godmodig ton att få »nycklarne», emedan han ära när sig ut och se sig omkring i verlden. Han vill ej stanna här längre, han skall ut och resa tillsammans med »en gammal kung». På fråga, hvilken kung han afser, svarar han endast: »han, som är far till piltarne». Till sitt torp vill han icke, emedan där är »slagsmål, blodbad och krig» hvarje dag. Senare på dagen tycktes han emellertid hafva alldeles glömt af sina resplaner.

24/10. Patienten här icke undergått någon väsentlig förändring. Han säger sig i dag icke kunna fatta, hvarför det göres så stor affär af August Persson. Vid samma tillfälle, som Persson ihjälsköts, dödades »många ryssar», och »ryssar» äro mycket förnämligare personer än »svenBkar». Hans utseende uttrycker numera en viss stegrad själfkänsla; under vistelsen i dagrummet intar han vanligen en imposant hållning med armarne korslagda öfver bröstet, han helsar »aldrig sjelfmant på

läkarne, men besvarar med ett nedlåtande småleende deras helsning.

Bland andra personer, som voro närvarande vid »blodbadet», nämner han särskildt »länsman Hansson».

30/10. Under hela vistelsen härstädes här patienten iakttagit ett lugnt och fogligt uppförande. Efter ett samtal i dag med öfverläkaren, hvarunder denne för första gången uttalade tvifvel rörande sanningen af hvad Olsson haft att meddela om »ryssars, »krig» m. m., visade patienten ett förändradt utseende och uppförande, i det han med högrödt ansikte oroligt och raskt promenerade fram och tillbaka, oupphörligt mumlande för sig själf och emellanåt tagande med handen för pannan. Tilltalad föreföll han upprörd och mer än vanligt förvirrad och tycktes fullkomligt ur stånd att fatta de framställda frågorna. Efter en stund blef han åter lugn och i sitt vanliga tillstånd.

På grund af det ofvan anförda får jag afgifva följande yttrande:

De upplysningar, som af ransakningshandlingarne vunnits rörande den tilltalades föregående lif, i förening med de vid hospitalet gjorda iakttagelserna lemna god ledning för bedömande af mannens sinnesbeskaffenhet.

Andreas Olssons hustru såväl som flere andra trovärdiga personer intyga, att Olsson sedan lång tid tillbaka icke förefallit vara lik andra menniskor, utan visat sig »besynnerlig till sinnet» och vigten af dessa uttalanden förringas ingalunda deraf, att samma personer vitsorda den tilltalades förmåga att »i allmänhet» uttrycka sig med redighet, att ega kännedom om penningens värde m. m., men vinna snarare ännu större betydelse af dessa senare meddelanden, som endast skenbart stå i strid med de förra.

Då nemligen, enligt det hos allmänheten rådande åskådningssättet, en af sinnesrubbnings lidande menniska öfverhufvud taget anses oförmögen att uttala en redig tanke eller omsätta densamma i förnuftig handling, så är det klart, att de »besynnerligheter», som hos den tilltalade förmärkts, böra hafva varit af ganska framstående beskaffenhet för att hos personer på denna bildningsgrad

framkalla tanke på befintligheten af ett abnormt sinnestillstånd hos en man, som dock i det störa hela visade sig kunna tänka och handla som folk i gemen.

Den omständigheten, att andra i saken hörda vitnen såsom sin åsigt förklarar, att den tilltalade endast vore »stridig till sinnet», men ej rubbad, bör i detta fall icke inverka på omdömet, dels derföre att dessa personer hufvudsakligen synas hafva fäst sig vid Olssons förmenta »redighet och funnit detta moment oförenligt med den föreställning om sinnessjukdomarnes företeelsesätt, de inom sig uppgjort, dels ock emedan de af hustrun och andra afgifna upplysningar, jemförda med vid hospitalet öfver Olsson gjorda iakttagelser, hvilka med de förra fullkomligt öfverensstämma, äro tillräckligt bestämda och detaljerade för att medgifva diagnos af en viss välkänd — och tyvärr äfven ofta misskänd — form af sinnesrubbnig.

Redan för 19 år sedan — under hemresan från ett marknadsbesök i Strömstad och omedelbart derefter — förmärktes hos den tilltalade meningslöst prat samt falska föreställningar i form af förföljehgriller.

Andreas Olssons uppförande under närmast följande tid, särskildt det anmärkta förhållandet, att han aldrig plägade gå ut om aftnarne efter mörkrets inträdande af fruktan för att »de skulle komma och taga honom», utvisa, att ofvannämnda yttringar af en rubbad hjernverksamhet icke vore beroende af några tillfälliga orsaker, utan egde djupare rötter.

Det är af erfarenheten känt, att förföljelsegriller ofta, om ej alltid, pläga förekomma i samband med sinnesvillor, och att äfven uti ifrågavarande fall hallucinationer spelat en framstående roll ända ifrån sjukdomens angifna början, framgår bland annat af den gjorda iakttagelsen, att Olsson plägade tala för sig själf, »dervid han uttryckte sig så, som om han talade till någon person, ehuru någon sådan ej funnits».

Andreas Olssons falska föreställningar om sig och sina förhållanden hafva icke allenast yttrat sig i förföljelsegriller, utan under sjukdomens fortgång äfven tagit form af rikedom- och storhets-vurm. Den fattige torparen, som knappast har bröd för dagen, anser sig ega jordagods och qvarnar, är »ryss», hvarmed han afser något särdeles framstående, åtnjuter personliga ynnestbevis af »Rysslands kejsare», med hvilken han haft resällskap etc, etc. Det är, såsom bekant, ingen ovanlig företeelse att finna rikedom- och storhetsvurm på detta sätt ansluta sig till förföljelsegriller.

Den tilltalades sinnestillstånd nppgifves hafva vexlat mellan bättre och sämre skeden och det anføres af hustrun, som från sin ståndpunkt söker finna en naturlig förklaringsgrund för dessa

vexlingar, att, då tillräckligt med mat och tobak fans i huset, han alltid visade sig »snäll och ej alls »led» att vara i lag med, men när brist uppkom, handterade han henne illa och blef »elakare» mot henne. Det är väl möjligt, att anförda yttre omständigheter i någon mån knnnat inverka på Olssons uppförande i hemmet, men då det tillika upplyses, att, vid de tider, han varit »oresonlig» och hård mot hnstrun, han jemväl visat ett förändradt förhållande i öfrigt, i det han talat mera för sig själf

och äfven svarat, så att det på något afstånd hörts, som om flera personer varit närvarande, så synes det vara mera berättigadt att antaga, att vid de skeden, då Olssons sjukdomstillstånd under inflytande af talrikare förekommande sinnesvillor förvärrades, nöden infann sig i familjen såsom en naturlig följd af mannens oförmåga eller sjukliga obenägenhet att skaffa sig arbetsförtjänst, och att hustrumrt ofvan anförda förklaringsgrund efter all sannolikhet innebär en omkastning af orsak och verkan.

Särdeles kan intecknande för bedömande af den tilltalades sinnesförfattning vid åtalade gerningens begående är hans egen skildring dervid. Då nemligen A. Persson infann sig på Ek, säger sig den tilltalade hafva förmärkt, att Persson var »eftersatt» af flera personer, hvilka voro på »fjellet» och aflossade skott på honom. Förskräckt vid denna anblick begaf sig den tilltalade från vedlidret ut på gården och, då Persson följde efter, slog han till honom med en grepe för att förekomma slagsmål mellan honom och förföljarne, hvilka under tiden nalkats, aflossande flere skott, af hvilka åtminstone 3:ne träffade Persson, som äfven genomborrades af ett spjut eller dylikt vapen.

Andreas Olsson vidhåller oföränderligen, att så tillgått, vid de upprepade samtal, som med honom förts härom under vistandet vid hospitalet och han angifver t. o. m., hvarest de dödande skotten, enligt hans förmenande, träffat Persson, utan att det någonsin tyckes falla honom in, det hans uppgifter i detta afseende lätteligen kunnat beriktigas eller jäfvas genom den skedda undersökningen å den dödes kropp.

En menniska vid normal sinnesförfattning skulle icke under liknande omständigheter kunna anföras och vidhålla dylika försvarsgrunder — ifall Olssons uppgifter böra såsom sådana anses — utan det är allenast en af falska föreställningar beherskad och förryckt person, hvilken kan ogeneradt lägga i dagen en så fullständig brist på kritik, som den tilltalade här gör.

I öfverensstämmelse med det anförda, får jag sålunda afgifva det utlåtande, att Andreas Olsson lider af förryckthet (Paranoia) och att han i följd af denna sjukdom vid åtalade gerningens begående

varit beröfvad förståndets bruk och förmågan att sina handlingar fritt bestämma samt deras följder bedöma.